

POLÍTICA DE CIÈNCIA OBERTA

VNIVERSITAT D VALÈNCIA

**Aprovat en la sessió del Consell de Govern
de 7 d'octubre de 2025**

ÍNDEX

Introducció.....	6
Antecedents.....	6
Objectius	7
Abast.....	8
Responsabilitats institucionals i organització competent.....	9
Consell de Govern.....	9
Comissió de Ciència Oberta.....	9
Composició.....	10
Funcions principals.....	10
Servei de Biblioteques i Documentació.....	11
Servei de Publicacions.....	11
Servei de Gestió de l'Investigació	11
Servei d'Informàtica.....	11
Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa.....	11
Delegació Protecció de Dades.....	12
Personal docent i investigador (PDI).....	12
Proposta de compromisos.....	13
Rendició de comptes.....	15

INTRODUCCIÓ

Antecedents

La ciència oberta és un moviment global que promou l'accessibilitat i la transparència en la investigació científica. Les institucions d'investigació han de respondre a la necessitat creixent de democratitzar el coneixement i això permet que els resultats d'investigació siguin accessibles a tota la ciutadania, sense barreres econòmiques o legals. Aquest enfocament facilita la col·laboració i l'intercanvi d'informació en l'entorn científic i a més enforteix la confiança de la ciutadania en la ciència i en les institucions que hi treballen.

La legislació espanyola ha donat suport a la ciència oberta des de 2011, amb l'aprovació de la Llei de la ciència, la tecnologia i la innovació, modificada per la Llei 17/2022. Ambdues estableixen l'obligació de difondre en obert els resultats de la investigació. En la mateixa direcció avancen la Llei orgànica del sistema universitari, LOSU (Art. 12: "El coneixement públic és un bé comú. Les administracions públiques i les universitats han de promoure la ciència oberta i contribuir-hi activament...") i l'Estratègia nacional de ciència i tecnologia, que posa l'accent en les infraestructures. A més, en l'àmbit europeu, els programes marc d'investigació (H2020 i actualment Horizon Europe) estableixen el requisit de les publicacions i les dades en obert en els projectes que financen.

El compromís de la Universitat de València amb la ciència oberta és evident des de 2008, data en què s'adhereix a la Declaració de Berlín i posa en marxa el repositori institucional RODERIC. Amb el pas dels anys, el compromís s'ha materialitzat a més en la millora progressiva de les infraestructures de ciència oberta existents, implantació d'altres de noves (Portal de la Producció Científica, plataformes de publicació de llibres i monografies en obert), així com en l'adhesió el desembre de 2022 a COARA, que integra els principis de la ciència oberta en l'avaluació de la investigació.

Així mateix, la política que es proposa està plenament alineada amb el Pla estratègic de la Universitat de València 2023-2026 i en particular amb els objectius del Vicerectorat d'Investigació, ja que tots dos defineixen com a prioritats:

- Fomentar la internacionalització de la investigació (LAEVI02)
- Promoure polítiques de ciència oberta (LAEVI03)

La ciència oberta representa un marc integral que abasta tot el cicle de vida del coneixement: des de la planificació dels projectes fins a la difusió de resultats, passant per la gestió de dades, la revisió per parells, l'educació oberta i la interacció amb la societat. Aquesta política institucional cerca d'oferir a la comunitat universitària un marc clar de principis, compromisos i recursos per a facilitar la transició cap a pràctiques obertes, ètiques i sostenibles.

OBJECTIUS

Els objectius específics d'aquesta política son:

- Garantir la gestió, preservació i disponibilitat universal del coneixement generat a la Universitat de València, tenint en compte la diversitat metodològica i editorial de les diferents disciplines acadèmiques i respectant els compromisos derivats de la propietat intel·lectual, la protecció de dades i la confidencialitat.
- Complir amb les exigències normatives nacionals, europees i internacionals que estableixen l'obligatorietat de difondre en accés obert els resultats d'investigació finançats amb fons públics.
- Impulsar l'accés obert a les publicacions científiques, les dades d'investigació i altres resultats rellevants, promovent l'ús de repositoris institucionals i plataformes de publicació obertes.
- Fomentar l'adopció de principis de gestió de dades segons els estàndards FAIR (findable, accessible, interoperable, reusable).
- Promoure una cultura ètica i transparent en la publicació científica, donant suport a la qualitat, la reproductibilitat dels resultats i el respecte per les pràctiques pròpies de cada disciplina.
- Incorporar criteris d'avaluació responsable de la investigació en línia amb el compromís amb els principis de COARA adquirits per la institució, com a reconeixement de l'impacte real i el valor del coneixement obert.
- Estimular la participació en iniciatives de ciència ciutadana, amb l'objectiu de democratitzar la investigació, fomentar el diàleg bidireccional amb la societat i generar coneixement amb impacte social.
- Afavorir la transferència oberta del coneixement a la societat i a l'entorn productiu per a maximitzar el retorn social de la inversió pública en ciència i reforçar la transparència institucional.
- Sensibilitzar, formar i acompanyar la comunitat universitària en el procés de transició cap a models oberts de producció i difusió científica, mitjançant accions de capacitació, assessorament i suport tècnic.

ABAST

La política de ciència oberta de la Universitat de València s'aplica a tota la comunitat universitària – personal docent i investigador (PDI), personal tècnic de gestió, administració i serveis (PTGAS) i alumnat– en la mesura en què desenvolupen activitats de creació, gestió, comunicació o transferència de coneixement en el marc de les seues funcions acadèmiques, investigadores, institucionals o de gestió.

Aquesta política abasta la totalitat de la producció científica, acadèmica i divulgativa elaborada per la UV que és susceptible de ser difosa en obert, incloent-hi tant els resultats derivats de la investigació finançada amb fons públics com aquells generats en contextos formatius o institucionals. En particular, afecta els següents tipus de productes i continguts:

- Publicacions científiques:
 - Articles científics en revistes
 - Llibres, capítols o parts de llibres
- Materials acadèmics avaluable:
 - Treballs fi de màster (TFM) d'excel·lència ¹
 - Tesis doctorals
- Dades d'investigació:
 - Conjunts de dades primàries i secundàries
 - Metadades, protocols i quaderns de laboratori
- Altres resultats d'investigació:
 - Informes tècnics i científics
 - Memòries de projectes
 - Comunicacions i pòsters presentats en congressos
 - Publicacions amb caràcter divulgatiu
- Documentació institucional:
 - Memòries, plans estratègics i d'acció
 - Discursos oficials, vídeos institucionals i altres materials produïts per òrgans de govern universitari
- Recursos docents i d'aprenentatge:
 - Programes d'assignatures, guies docents, materials multimèdia
 - Seminaris, vídeos, seminaris web i objectes d'aprenentatge oberts
- Propietat intel·lectual i industrial:
 - Patents
 - Software i aplicacions desenvolupades en el marc universitari
 - Metodologies

1. Segons la normativa vigent de la UV per a TFM: https://www.uv.es/graus/TFG-TFM/Reglamento_TFG-TFM-2024.pdf

La Universitat de València ha de promoure activament el **depòsit, accés i preservació** en obert d'aquests recursos, amb respecte a la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual, protecció de dades, confidencialitat i contractes.

RESPONSABILITATS INSTITUCIONALS I ORGANITZACIÓ COMPETENT

La implementació de la política de ciència oberta a la Universitat de València exigeix una estructura de governança clara, coordinada i transversal, que articule la participació dels principals òrgans de decisió, serveis tècnics especialitzats i unitats acadèmiques. Al mateix temps, requereix el compromís actiu i compartit de tota la comunitat universitària, entesa com a agent col·lectiu en la creació, gestió, difusió i preservació del coneixement.

Cada grup implicat —des dels serveis tècnics i òrgans de govern fins al personal docent, investigador, tècnic i d'administració— exerceix un paper essencial en el desenvolupament d'aquesta política. Per això, la seua efectivitat depèn d'una col·laboració fluida, corresponsable i alineada amb els principis institucionals de transparència, qualitat i impacte social.

A continuació, es detallen les responsabilitats assignades a cada unitat i col·lectiu implicat en el desplegament de la política institucional de ciència oberta:

Consell de Govern

- Aprovar la política de ciència oberta com a document marc institucional.
- Incorporar els principis d'avaluació responsable (COARA) en la normativa interna, criteris de convocatòries, acreditacions i processos d'avaluació de l'activitat investigadora.
- Establir directrius institucionals per a integrar la ciència oberta com a eix estratègic del desenvolupament acadèmic.

Comissió de Ciència Oberta

Funciona com a òrgan de coordinació, supervisió i assessorament tècnic i estratègic en matèria de ciència oberta

La Comissió l'ha de presidir el vicerectorat competent en matèria d'investigació.

Composició

La Comissió ha de comptar amb una composició plural i interdisciplinària que garantisca la representació de les principals estructures i col·lectius implicats en l'ecosistema d'investigació i docència oberta de la Universitat de València. L'han d'integrar un màxim de 20 membres, proposats per la Comissió d'Investigació, i ha de comptar almenys amb:

- Un/a representant del Vicerectorat d'Investigació, o persona que delegue, que la presidirà.
- Un/a representant del Servei de Biblioteques i Documentació.
- Un/a representant del Servei d'Investigació.
- Un/a representant del Servei de Publicacions.
- Un/a representant de l'alumnat.
- Representants del personal docent i investigador (PDI), incloent-hi perfils de diferents àrees de coneixement especialistes en ciència oberta.
- Un/a representant del personal d'investigació no permanent.
- S'ha de garantir, en tot cas, la presència d'almenys un membre del personal tècnic, de gestió i d'administració i serveis (PTGAS).

Funcions principals

La Comissió de Ciència Oberta ha d'assumir les funcions clau següents:

- Supervisar i coordinar la implementació de la política de ciència oberta en tota la universitat, en col·laboració amb els serveis responsables.
- Proposar accions de millora, ajustos normatius i actualitzacions periòdiques del document de política, en funció de l'evolució del context normatiu, científic i tecnològic.
- Definir, actualitzar i revisar els indicadors de seguiment i assegurar que siguin específics, mesurables i alineats amb els objectius institucionals.
- Avaluar anualment el grau de compliment dels compromisos, mitjançant l'anàlisi de dades objectives i l'elaboració d'un informe públic de rendició de comptes.
- Actuar com a fòrum consultiu i generar espais d'escolta activa amb la comunitat universitària (PDI, alumnat, centres d'investigació).
- Canalitzar suggeriments, propostes o necessitats relacionades amb l'accés obert, la gestió de dades, l'avaluació responsable, la ciència ciutadana o altres dimensions de la ciència oberta.
- Promoure la participació de la UV en xarxes, consorcis i iniciatives nacionals i internacionals sobre ciència oberta i bones pràctiques editorials.
- Impulsar un pla institucional de formació contínua en ciència oberta per a tots els col·lectius universitaris

Servei de Biblioteques i Documentació

- Gestionar la infraestructura tècnica de l'ecosistema de ciència oberta, incloent-hi el repositori institucional RODERIC, la plataforma editorial de revistes en accés obert i el Portal de la Producció Científica, garantint al mateix temps estàndards editorials de qualitat i la normalització de metadades.
- Assegurar el depòsit, preservació, visibilitat i interoperabilitat dels resultats d'investigació.
- Assessorar en la gestió de dades d'investigació, llicències obertes, drets d'autor i estàndards.
- Preservar i promoure la difusió de recursos educatius oberts (REA).
- Monitorar l'impacte i rendibilitat de la inversió dels costos per publicació en obert (APC) assumits en el marc dels acords transformatius signats amb les editorials.
- Desenvolupar accions de formació i assessorament sobre publicació estratègica i depòsit en obert.
- Garantir estàndards editorials de qualitat en les revistes editades per la UV.

Servei de Publicacions

- Garantir estàndards editorials de qualitat en llibres i col·leccions de llibres.
- Gestionar la plataforma editorial de monografies d'accés obert, garantint al mateix temps estàndards editorials de qualitat i la normalització de metadades.
- Assessorar en la gestió de dades d'investigació, llicències obertes, drets d'autor i estàndard FAIR per a llibres.
- Desenvolupar accions de formació i assessorament sobre publicació estratègica i depòsit en obert per a llibres.

Servei de Gestió de la Investigació

- Assegurar que les convocatòries de finançament pròpies incorporen clàusules que fomenten l'accés obert a resultats i dades.
- Contribuir al manteniment, alimentació i explotació del Portal de la Producció Científica de la UV.

Servei d'Informàtica

- Contribuir al manteniment tecnològic del sistema d'infraestructures de ciència oberta.

Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa

- Implementació, promoció i difusió del Pla de formació sobre ciència oberta.
- Assessorament i formació sobre l'elaboració de recursos educatius en obert (REA).

Delegació Protecció de Dades

En el marc de les polítiques de ciència oberta, que promouen l'accés lliure i reutilitzable a les dades d'investigació, la Delegació de Protecció de Dades adquireix una rellevància estratègica per assegurar que la susdita apertura del coneixement no vulnere els drets fonamentals vinculats a la privacitat i a la protecció de dades personals. Correspon a la Delegació de Protecció de Dades:

- Oferir assessorament (lopd@uv.es) perquè, des del disseny del projecte fins a la publicació dels resultats en obert, s'integren mecanismes de compliment normatiu, com l'anonimització, pseudonimització, el consentiment específic, el registre d'activitats de tractament, l'informe d'avaluació d'impacte, el control d'accés, els mecanismes de garantia per a l'exercici de drets ARCO o el procediment de reutilització correcte que permeten compatibilitzar la transparència científica amb el respecte a la legislació vigent, en particular el Reglament general de protecció de dades (RGPD) i la LOPD-GDD.

Personal docent i investigador (PDI)

El personal docent i investigador constitueix el nucli fonamental en la creació i validació del coneixement universitari. El seu compromís amb la ciència oberta és essencial per a assegurar una difusió més justa, transparent i reproducible dels resultats científics. Correspon al PDI:

- Promoure l'ètica científica i la qualitat en la publicació acadèmica, especialment en l'elecció de revistes o plataformes editorials.
- Conèixer i aplicar els requisits de les agències financeres nacionals i internacionals en matèria d'accés obert, gestió de dades i difusió responsable.
- Depositar en el repositori institucional RODERIC la versió permesa de les seues publicacions (enviada, acceptada o publicada), en els terminis estipulats per la legislació vigent.
- Avançar en la producció de recursos acadèmics i científics en obert, amb finalitat docent, investigadora o divulgativa.
- Alinear l'activitat professional amb els principis de la ciència oberta, incorporant bones pràctiques en la planificació de la investigació, la publicació, la col·laboració i la formació de nous investigadors.

PROPOSTA DE COMPROMISOS

La Universitat de València assumeix un compromís institucional ferm amb la implementació progressiva i efectiva de la ciència oberta com a principi estructural de la política científica, docent i institucional. A tal fi estableix els compromisos estratègics, mesurables i revisables següents, perquè guien el desenvolupament d'aquesta política en el curt i mitjà termini:

1. Accés obert universal a la producció científica.

La Universitat de València es compromet a aconseguir la totalitat de publicacions científiques en accés obert, mitjançant el depòsit en repositoris, la publicació en revistes i plataformes d'accés obert i la participació en acords transformatius o models editorials sostenibles com el model diamant.

2. Transparència i seguiment de l'accés obert.

S'ha de monitorar anualment el nombre de publicacions científiques en accés obert amb revisió d'experts (peer-reviewed), desglossades per tipologia documental, disciplina, departament i canal de publicació. Aquestes dades es publicaran en un informe institucional de ciència oberta, accessible per a tota la comunitat universitària.

3. Control i sostenibilitat de la despesa en publicacions.

S'ha d'analitzar el rendibilitat de la inversió derivat del pagament d'APC (Article Processing Charges) gestionades en el marc dels acords transformatius signats amb les editorials, amb l'objectiu de garantir una assignació eficient dels recursos i maximitzar l'impacte de la publicació en accés obert.

4. Accés obert a les dades d'investigació.

La Universitat de València ha de promoure el depòsit de dades d'investigació en accés obert, amb metadades normalitzades i amb principis FAIR, en repositoris institucionals, temàtics o generals. S'han d'establir guies i recursos de suport per a assegurar el compliment dels requisits establits per les agències finançadores i per aquesta política.

5. Reconeixement i avaluació del compromís amb la ciència oberta.

S'ha de dissenyar un sistema de reconeixement acadèmic i institucional per als investigadors i unitats que destaquen pel seu compromís amb la ciència oberta, incloent-hi criteris d'avaluació qualitativa que valoren l'obertura, l'impacte social, la col·laboració interdisciplinària i la implicació en processos de ciència ciutadana.

6. Indicadors institucionals i rendició de comptes.

S'ha d'establir un conjunt d'indicadors estratègics i operatius que permeten avaluar el grau de compliment dels compromisos assumits. La Comissió de Ciència Oberta ha de revisar anualment aquests indicadors i elaborar un informe de seguiment públic, en coordinació amb el Vicerectorat d'Investigació.

7. Impuls de la formació i cultura en ciència oberta.

La UV es compromet a implementar un pla institucional de formació en ciència oberta, dirigit a tots els col·lectius universitaris. Aquest pla ha d'incloure mòduls sobre accés obert, gestió de dades, avaluació responsable, ciència ciutadana i ètica de la publicació.

RENDICIÓ DE COMPTES

La rendició de comptes de la política de ciència oberta s'ha de fer anualment, de manera pública i transversal, sota la coordinació de la Comissió de Ciència Oberta, en col·laboració amb els serveis responsables.

Instruments de rendició:

- Informe anual de ciència oberta UV

El document, elaborat per la Comissió, ha d'incloure:

- Anàlisi dels indicadors definits en el Pla d'acció.
- Evolució interanual i comparativa per centres, àrees i disciplines.
- Bones pràctiques detectades i casos d'èxit.
- Obstacles trobats i recomanacions de millora.
- Revisió del compliment de compromisos temporals i de cobertura.

- Visualització de resultats en obert

S'ha d'habilitar un espai en el portal institucional (uv.es) per a la difusió interna i externa i que permeti consultar indicadors clau, accedir a l'informe anual, etc.

VNIVERSITAT D VALÈNCIA